

skjutande beloppet Kx. 63:29 dir.kmt. "för kapellets
räkning". - Jag har i detalj velat redogöra för till-
komsten av denna loge, därför att det ytterst tvivels-
måll om, huruvida församlingen vore rätt ägare till
densamma och därmed kunnat förfaras, som nu skett,
då utbyggnaden borttagits. Det bör ock i detta samman-
hang därom erinras, att bestämmelserna vid inköp
på sätt som skedd av banker i kyrkan innefattade en-
dast, att köpare och hans bröstarvinnar hade rätt att
förfoga över platsen, men kunde denna ej längre än
under ägerens livstid till annan person överlåtas,
Bänkplåtserna skulle, om dessa villkor för besittnings-
rätt ej längre uppfyllades, återfalla till kyrkan.

Snellerlid, genom bänkförsäljning och kollek-
ter anskaffades ett kapital av 3,295:8 dir. kmt. för
vilket belopp anskaffades

altartavla, målad av Mästaren
Ostordam? 1,520:-

föreljning vid altaret..... 1,100:-
predikstolens prydnad..... 375:-

varjämte i förböner, kommissionsavgiften, numrering
på bänkerna etc. utbetalades 300,8 dir. kmt.

Bland listor över insamlade medel för ovan
sägda ändamål förekommer bl.a. försäljningar från
gamla kapellet och därav "Näckfjords Karlarne betalt
för Gamble Prädikstolen 180 dir. kmt. "

Sedan kapellberna sålunda erhållit ett nytt försam-
lingshus, upptogs ånyo med Iver försöken att få
egen pastor. Vid visitation i Örengårde den 23 juni 1769
enmånde de därför till visitator, biskop L. Benzelsstierne
sin önskan att "oftare än hittills få extraordinarie
gudsstjänst". Förmodligen för att undersöka förhållandena
i detta fall vid kapellet "behagade det" biskopen att på
resa från Örengårde till Norberg den 26 i samma månad
stemma över vid Indvika. Men något resultat i den av

kapellborna önskade riktningen förordas ej, och fick baron C. G. Cedercreutz ej sin längtan, att vid Ludvika besatt präst skulle finnas, uppfyllid.

Först på begäran av hans son och efterträdare på Ludvika bruk, baron Joh. Axel Cedercreutz, beslöts domkapitlet år 1778, att särskild komministeratur för Ludvikadelen av Grangårde församling skulle inrättas. Den första innehavaren av denna befattning var Eric Högla, som hitflyttade 1779, sedan han därefter ut tjänstgjort som pastorsadjunkt i Grangårde och alltså ej var för församlingen obekant.

När man på så sätt fått präst, ville man också hava kyrkogård, och åter var det Ludvika bruks ägare, som fick föra kapellbornas talan. I en inlägga, som behandlades av domkapitlet den 31 maj 1782, hade baron J. A. Cedercreutz " på Ludvika Capellens vägnar" anhållit, att "berörda Capels Boar måtte tillåtas att invid Capell kyrkan hafva egen kyrkogård till sine liks begrafvande i ensöende till then olägenhet och kostnad som vid Likens Föreande från till Moderkyrkan hela 3 1/4 milen Örordskades". Denne begäran blev sagda dag av domkapitlet bifallden. Dock skulle kapellborna fortfarande till moderförsamlingens prästerskap erläggas hittills utgående avgifter för varje liks begravande, såsom om det blivit i Grangårdes kyrkogård nedsett. - Men var ju dock i Ludvika van vid pekuniära uppföringar på varje steg mot målet: frigörelse från moderförsamlingen, och låt sig därvid nöja även denna gång.

Biskop Benzelstjernas besök i Ludvika den 8 oktober 1783 stod säkerligen i samband med kyrkogårdsrättsågen, men synes den då ej hava varit färdig, då det meddelas, att den förste, som här jordades, var framlidne klockaren, vid Ludvika bruk, Joh. Wikström, som begravdes den 23 sept. 1784. Ett par dagar därefter, den 5 okt., hade biskopen haft anledning göra "de allvarligaste och

Örnaste föreslällningar" mot det anmälda misarörhål-
landet, "att vid Ludvika Capell skola tvåne krogar
vara, hvaräst helgdagarne på ett euadöst och christ-
non höget censtëndigt sätt förnötas".

Med den förrete, efter ordentligt förslags
uppsättande valde komminister Daniel Sambergs an-
komst till Ludvika den 1 maj 1813 började, som vi förut
huddelat, protokollet vid sockenstämmorne attsamlas,
och är det efter denna tid lättare att följa även de
kyrkliga förhållandenas i Ludvika utveckling än för ti-
den darrörinner.

Till kyrkan hade häradsdomaren Abraham Hansson
i Östansbo " för längre tid sedan förärat" en "starkt
försvild döpskål af silver", varför han den 18 juli
1813 notteg församlingens till sockenstämmo-protokollet
antecknade tecksaaktet "för en så hedrande gåwa, hvilken
så ofta hon för det bestämda ändamålet nyttjades, skul-
le honom till bördn och andre till efterryn erinna
om ulfwarens i dessa tider så ovanliga prikostighet mot
Horrans Hus."

Den 5 september 1813 hade till Ludvika kommit
anmälan
Kyrkan om änkrottning sorlag Magdelenas fränfrälle
den 21 föregående månad, och blev samma dag så ordnat
med "Tecksbegelse Ringningen", varmed samma dag skordes
början, att "4 karlar - En ifrån hvarst Kattlag", dagligen
skulle infinna sig efter den "Budning skrifflagens upsy-
ningen göras".

År 1814 3/4 år höll kapellet på grund av avlidna
Jägmästaren A.P. Reuterskiölds under livstiden gjorda
förorordnande en gåwa av Pentio riksdaler Banco, varmed
skv ille förfaras i onlighet med det ströjljande gåwo-
brevet. Då originalet härtill förkommit genom en stöld,
om vilken vi få anledning längre fram tala, kan det va-
ra av visst intresse få del av en avskrift av detsamma,
som - vidimerad av pastorerna Dan. Samberg och Gustaf

Röfgränsson - Inlagt uti Ludwika kyrkarkiv tillhöriga räkenskapsboken, börjad år 1784.

*Afskrift af Gåfwo-Brevet.

Till föllo af min k. Mens, Öfwer Jägmästaren Wålborne Herr Axel Fredric Reuterskiölds, hvilken den 18:de November förlodit är med döden afgått, uti Lifstiden görde förordnande Öfverlännas härmed till Ludwika Capells kyrka en summa af Femtio /50/ Riksdaler Banco, hwarvid föstes följande wilkor.

1:0. Skall detta Capital föras uti en särskild kyrkans Räkning och derföre hwar Pent /5/ år uti Allmän sockenstämma redowisas, samt denna Donation då upläsas.

2:0. Capitalet skall alltid wera utlånat mot en sådan säkerhet, att det aldrig kan förloras eller förminskas, med erläggande af högsta Lega Ränna, hwarföre kyrkans förståndare wid ersättnings ärwontyr ansvarar

3:0. De belöpende Interessen lägges hwar Pent /5/ år till Capitaliet, och utlånas således lika som förste Capitaliet, intilldese hela Capitaliet wunnit en tillwäkt av Trehundra /200/ Riksdaler Banco.

4:0. Detta Capital doneras, för att af Interesseset öwärdeligen underhålla den Gref och deromkring satte Staquette, min allmo kan Öfwer Jägmästaren Reuterskiöld låtit förfrågda midt för Choret af Capellats kyrkogård, der nu kan tillika med fem wåra Barn, samt min Fader, Öfwer Jägmästaren Baron Jen. Axel Cedercreutz och min Farbroder Capitain Carl Fredric, hwilar.

5:0. Undantagandes, att jag orter min dödelige afgång skulio wila låte mitt lik ditsättes, eller mino nu lefwande Barn Jen Axel, Carl Ewert, Casimir Reinhold, Christian Herbert och Fabian Alexander, får Ingens lik på längre eller kortare tid aldrig uti denna Gref insättas.

6:0. Om någon reparation skulle tilläggas, innan kapitalet hunnit till den utsatta storlek af 200 R. B:co, så skall af de inflytande intressen dertil användas:

7:0. Men sedan kapitalet erhållit den utsatta storlek, om då gravsten med dess stängsel ej behöfver någon reparation till dess fullkomliga underhåll, hvilket årligen skall efterses, då skall af intresset samlas, för att till kyrkan inköpas antingen någon silfverpjese eller annan kyrkopfyndad, som församlingen pröfvar nödgast.

8:0. Till arvode för Communiatorn eller den, som ej allenaast har tillsyn om gravstens underhåll, utan ock förer denna Räkning, aföras utaf intresserna de förste Penton /15/ åren, Tjugufyra /24/ skilling om året, derefter, och tillis kapitalet erhållit sin utsatta storlek Trettio Tys /32/ skilling årligen samt derefter, om sedan beständigt en Rör årligen.

Detta warder med min egenhändiga underskrift bekräftadt,

Lundvika d. 26 Martii 1814.

A.D. Cedercreutz

L.S.

Med originalet, som i kyrkans kista förvaras,

lika lydande, intygar

Den Sannberg

Gust. J. Löfgrenson

Fonden, kallad Reuterköldiska Fonden, hade år 1850 stigit till 170 R. B:co och utgjorde eid 1907 års slut 412:54 Kr.

Sedan 1832, då nytt staket av järn uppsatts kring gravsten för en kostnad av 35:16 R. B:co, har ej något blivit gjort för platsens vårdande, varför det är anmärkningsvärt, att fonden, som, om donators föreskrifter om förrentandet blivit uppfyllde, nu borde have utgjort mer än

1000:- kronor, o: handbliva störra.

Det är att hoppas, att gravan i samband med nu pågående ordnande av kyrkogården, sättes i ett mera tilltalande skick, än det verunder den nu visar sig.

Då friherrinnan Reuterskiöld, f. Oederorantz, avled i Nyköping, och då av lekarnes öfver nämnda barn, för vilka plats avsetts i Fahljegraven, Joh. Axel Fredric dog som kammarherre i Stockholm, Carl Ewert avled i K. Smarika, Casimir Reinhold efter ordnad avsked av armen dog i Söderköping, Christian Herbert föll ett offer för koleran i Stockholm och Fabian Alexander efter sin död som förutvarande statsråd och generalbefälhavare liksom begravon på Norra kyrkogården i Stockholm, är det tydligt, att ifrågasvarande grav o: innesluter kvarlevorna av andra än de i donationsbrevet nämnda, vilka engivits redan då hava sin viloplats därstädes.

Den till kyrkogård anslagna marken hade visat sig så vattensjuk, att man måste vidtaga åtgärder för minskende av därmed följande olägenheter. I anledning härav besökt sockenstämman den 22 maj 1814, ett dike skulle grävas efter kyrkogårdens västra sida från klockstapelns till ån, och skulle diket ågenfylles med klappersten* för att tjäna till grund för kyrkobalkarna, d.v.s. de på pålar rästa stänger, vilka på en gång tjäna de både till kyrkogårdens inrämnande och till fastgörandet av hästarna, som användes vid kyrkoskjuts. Samma dag fattades ock beslut om inköp av 2 nya klockor i stället för de förut i klockstapelns berämliga 3:ne, vilka nu voro spräckte och behövde omgjutas. Arbetet härmed uppdrog åt klockgjutaren Göthe i Falun och kostade enligt den 27 nov. 1814 lämnat meddelande Rd. B:co 445:18.

Kapellförsamlingen hade tilltills haft med moderförsamlingen Gemmensamt kyrkoråd. År 1817 den 22 juni beslöts o: emellertid ett sådant skulle väljas för kapellet ensamt

varvid utstås till ledamöter: bergfogden Eric Helander,
Ludvike bruk, bergsmannen Lars Persson, Klenshyttan,
Per Larsson, Snöklintan, Petter Persson, Lönneborgs,
Natts Anders Per Jansson, Enkullen, föruten de i egen-
skap av kyrkovärden självskrivne: J. Bostnius i Persbo
och P. Husborg i Sörvik.

Plade på så sätt självständighetskyndan en
viss seger, led kapellet dock kort därefter nederlag i
striden för sitt frigörande från moderförsamlingen, då
kungl. Maj:it i anledning av Grangärdarnas vägran att
bifalla skilsmässa, huvudsakligen på grund av därvarande
prästerskaps farhågor för minskade inkonster, avlöse
kapellbornas genom bergmästaren Abr. Nilphers m.fl.
enligt sockenstämbeslut den 28 sept. 1817 frambrunn
ansökning om bildande av egen församling.

Då kyrkan söndagen den 7 oktober 1821 öppna-
des, blev man till sin häpnad och sorg varse, att den
vilt utsatt för plundring under den gångna veckan, varvid
all dess värdefullare lösegendom, som av tjuvarna kunnat
medtagas, blivitt bortförd. Förtöckningen på det stulne
godset upptager:

Rd.rmt. 69:45 i røde pengar.

"Routerskildiska donationsbrevet",

varom ovan talats,

en dopskål av silver.

ett vitt, Guldbroderat källkråde,

som någgra år dertofrut blivitt
skänkt av borgsmannefamiljen
Bostnius,

en förgylld silverkanna,

en förgylld kalk av silver,

en förgylld patén och

en förgylld oblatask av samma metall samt

en tennkanna, vilket allt förtvarats i kyrkans

låsta "kista", och dessutom en svart mässnake.

Tjuvarna, vilka sålunda gjort ett godt rov,

blevo aldrig ertappade.

I stället för det bortstulna altarilvret anskaffades genom Guldsmeden Kjuletröm i Köping kalk, patén och oblatask av silver, varjämte från västerås inköptes två tempeknor.

Församlingens nitiska pastor, Den. Sannberg, avled år 1823 orten 10 års trögget arbete i församlingens tjänst, och beviljades hans stort fri gravplats i närheten av den kyrka, vars intresse logat honom så varmt om hjärtat, och vars angelägenheter han med sådan kärlek och omtanke vårdat.

Emelliden åren 1825 och 1832 fimm tyvårer löke några sockenstämmoprotokoll för Ludvika kapellförsamling i beaktill, vilket år så mycket mera att beklaga, som just under den tiden den stora förändring infördes vid gudstjänsten, att en orgel anskaffades till kyrkan.

Förut hade klockaren, som öfvligt var, tjänstgjort som "försångare" vid psalm- och responsorielången, men elvet år, att orgelmusik i hög grad skulle bidraga till gudstjänstens höjande, hållet som bergslagsborna, i motsats till de övriga dalsocknarnas inbyggare, ej i allmänhet ej äro goda sångare.

Det måste ock åtminstone delvis berott på saknad av kyrkorgel, att den nya psalmboken, som antogs till användning vid gudstjänsten år 1819, först vid Fastlagsen år 1821 "på försök" skulde användas i Ludvika enligt av sockenstämman fattat beslut den 29 okt. 1820.

Av intresse hade varit att veta, vem som erhöill församlingens uppdrag att nit lovberga kyrkoorgeln, och när detta skedde. Den första frågan synes numera vara omöjlig att besvara, och tidpunkten för orgelns uppbyggande kan blott gissningsvis uppgivas. Att elva år av ett yttrande i församlingens första orgelmists, Anders Rosén, avskedsansökan den 10 juli 1864, varit han

under enhällan om pension förklarar sig vilja uppbära med tjänsten från den 1 därpå följande maj efter att i 36 år hava uppenhållit densamma, synes orgeln blivit anskaffad omkring år 1829. - En av församlingens äldste nu levande medlemmar, den 84-årige Abraham Andersson i Burens, vilken trots sin höga ålder ännu är i besittning av nästan oförminskade kropps- och själskrafter, tillträdades av författaren, om han kunde erinra sig tillpunkten för orgelns uppförande. Då han, efter att hava sagt sin tro det vare 60 till 70 år sedan, erhöil den upplysningen, att orgeln med säkerhet funnits här närmare 80 än 70 år, blev han i ycket förvånad av den anledning, att han, som han sade, mycket väl erinrade sig en liten historia, som stode i samband med orgelbygget, och åt vilken han då haft tillgång i becken.

Jag kan ej neka mig nöjet återgive denna lilla anekdot.

Utlaxeringen av medlen för orgelanskaffningen skedd eivotvis på då vanligt sätt, nämligen genom uppbörd av rotemannen. Den, som ej därvid kunde erlägg uttaxerade beloppet, hade ett på anfordran lämna det samma till länsmannen, vilken i vidrigt fall företog utskänning till apparterns gäldande. En viss Lars Jansson i Kottvik hade nu ej, då rotemannen kom för att uppbära honom påfört belopp, några kontanter, varnad han kunde belda det samma, och skenade även sådana, då sedermera kronolänsmannen kom för att indriva appartern, till följd varav länsmannen medtog som pant en liten ox, som tillhörde Jansson.

Påföljande söndag, xxx då J. befann sig i kyrkan, ansåg han sig därför äga behögenhet utbrista, när preludiet till ingångspsalmen började ljuda från orgeln: "Hör, Go Vännor, så min ox bötler."

Orgeln undergick en grundlig reparation i början av år 1854, då direktör Akerman, som vid denna

tid var sysselsatt med uppbyggande av orgelverket i Grangårde kyrka. Åtog sig att ånyo sätta härvarande orgel i gott stånd mot en ersättning av 400 Rd.rgs. Efter denna tid har någon grundligare reparation ej vidtagits, varför det var av behovet påkallat att vid den grundliga restaureringen av kyrkobyggnaden år 1908 jämvald tänka på nytt orgelverk.

Såck veto frikostiga bidrag från Inom kommunen verande större bolag kunde nu en verkligt god orgel anskaffas, och uppdrags arbetet härmed är orgelbyggaren AUG. Magnusson i Göteborg för en kontraktssenlig summa av . Utom ett mindre antal pipor, som ännu kunde användas, återstår av den förra orgeln här efter endast den utomordentligt vackra fasaden i "Kerl-Johans-still". Det nya orgelverket har stämmor, fördelade på 2 manualer och pedalier och är därjämte försett med autmatiska koppel.

År 1828 hade sockenstämmen beslutit attmed anledning av kyrkogårdens otillräcklighet inköpa "erforderlig mark för Ludvika Bruks derinvid liggande egområde". Detta synes dock icke hava blivit verkställt troligen på den grund, att man började bliva villrådlig. Huruvida kyrkogården kunde bibehållas på sin för utvarande plats eller ej, detta med anledning av dessa sanka löse. Vi hava redan sett, huruom dike grävdes genom kyrkogården för vattnets bortledning, men denna åtgärd hade ej varit tillfyllest.

I sockenstämma år 1856 framber pastor Nordvall fråga, "om och huru vida den av vatten så uppfyllda kyrko gården at liken där icke kunde förmåttas samt förorsaka vid grävningen den största olägen/het/ken hjedlas för at blifva en tjonlig begravningsplats." Men intade redan vid detta tillfälle åt den åsikt, att ny begravningsplats borde anordnas, men kunde härom ej beslutas "I saknad af öfverenskommenhet med Herrar Patroner /de nyblivna ägarne C.R. Roth och Fr. Langenberg /på Ludvika."

Emellertid dröjde det ända till år 1852, innan denna fråga änyo kom för. Nu anmärkes i sockenstämsprotokollet den 31 okt. nämnda år, att kyrkogården var så överfylld, att vid varje gravörpning på grund av den vattensjuka markens konserverande egenskaper ännu helt friska kistor måste sönderhuggas, och att dessutom omöjligt vore giva gravarna lagstadsat djup. Ordföranden å stämman, pastor G. Em. Borgman, kunde dock meddela, att "anledning förefanns till den förmodan, att plats för en ny kyrkogårds anläggande möjligen kunde, genom Ludvika herrar brukshägarers frikoslighet, utan ersättning erhållas på den kulle, som ligger ovanför Hammarbacken." Svårigheten att till denna angivna plats erhålla fyllning vållade å alla händelser, att sockenstämman ej vid detta tillfälle ville uttala sig för sålunda Givna förslaget, men utågo en kommitté att närmare undersöka förhållandena.

Ungefär ett år därefter förekom denna fråga änyo "för slutligt afgörande" vid sockenstämma den 28 maj 1853, då genom votering av $\frac{64566}{7\ 100000}$ mantal be-
slut fattades om ny kyrkogårds anläggande mot $\frac{32769}{3\ 100000}$ mantal, som röstade för bibehållandet av den gamla begravningsplatsen. Redan vid protokolljusteringen den 4 därpåföljande september började emellertid klagomålen öfver det så fattade beslutet, då ej mindre än 53 personer anförde klagan härnäst, förmenande, att ärendet ej varit i laga ordning kungjort. När nu kungj. Maj:it på de anförda skämm bevägen meddelat sitt beslut den 6 juli 1855, var igenom bevägen blevo ogillade, hade emellertid frågan kommit i ett delvis nytt läge, gravningarna för Väsmen-Barkens järnväg voro påbörjade, och man var allmänt av den åsiktt, att genom den skärning nära gamla kyrkogårdens västra gräns, uti vilken

Järnvägen skulle frångå, den behövliga arämringen skulle utan församlingens kostnad åstadkommas, och det beslöts nu att, i stället för att tänka på ny kyrkogård, hemstället skulle göras till brukshägarne om överhållelse af den mark, som kommo att ligga mellan nämnda Järnväg och kyrkogården, med vilken utvidgning man nu ensåge sig kunna åtnöjas. Detta blev sockenstämans beslut, som protokollfördes den 5 okt. 1856. Brukshägarne, som av något skäl hade intresse av, att begravningsplatsen flyttades, vägrade dock enligt i Sockenstämma den 24 maj 1857 lämnat förordande att avstå någon som helst mark för kyrkogårdens utvidgande, varför vid detta tillfälle föregående stämobereslut annullerades, och en kommitté fick i uppdrag att undersöka förhållandena på den föreslagna platsen för nya kyrkogården samt uppgöra kostnadsberäkningar för dens ordnande, som så ofta är fallet, då något öfverlämnas till utredning genom kommitté, lämnades denna angelägenhet däreför åt Eldsmåken - Åminstone ofrentlligen - till dess frägan änyo blev aktuell genom brukspatron C. Edv. Roths erbjudande i sockenstämma den 20 mars 1860, att församlingen skulle få övertaga parkrösen mellan kyrkogården och Väman-Barkens Järnväg. Villkoren voro dock av den art, att sockninnämnen föredrogo fatta beslut om begärande av expropriation. Brukspatron Roth visste dock att förhindra denna åtgärd och änyo fick det vara obra, som det är. I många år eller ända till år 1872 /-1866 gylldes dock den församling, som finnes vid n.ö.hörnet af kyrkogården-/ de församlingen på kyrkostämman den 30 april anmodades yttra sig om de åtgärder, som kunde anses vara av nöden för beredande av större kyrkogård.

Vid detta tillfälle rekapitulerades kyrkogårdens frägens läge under olika tidpunkter. Flertalet höll för,

att 1828 års laxe verkställda beslut om utvidgning nu skulle iakttagas och den mark, varom fråga varit före åren 1856 och 1860, exproprieras för ändamålet, helst som det mot bruksägarens bestriidande kunde bevisas, att den år 1853 av bruksägaren anvisade platsen för ny kyrkogård ovanför "Hammarbacken" delvis tagits i anspråk av det för Ludvika bruks underhållandes rekonstruktion där uppförda skolhuset. Brukspatron Roth med öfvertägare förklarade dock, att någon ändring icke kunde ske uti det kungl. Maj:te beslut, varigenom, som ovan anförts, församlingens beslut av den 28 aug. 1853 om ny begravningsplats blifvit stadfäst. Vid anställd votering beslöts nu av 76 röstande för 142 Rd. 80 Öre mot 3 röster för 65 Rd. 3 Öre, att expropriering av området mellan KIKENNA dåvarande kyrkogården och Väsknar-Barkens järnväg skulle ske. De 3 nej-röstande: Brukspatron Roth, Inspektör Lindgren och Näradsdomaren P. Danielsson anmärkte sin reservation. Genom kyrkostämmans protokoll på vi nu visshet om, vad som låg bakom bruksägarens obenägenhet att genom utvidgning undantröja de yppade svärighetserna för begravningsplatsens vidmakthållande på förut anvisad plats, då det i stämman meddelade förslaget om upprättelse av marken ovanför smedboostäderna i Hammarbacken säges, att ett av villkoren därför skulle vara, att "nuv. kyrkogård tillfaller Ludvika Bruksägare, men skall af församlingen fortfarande innehafvas, så länge Kyrkan bevaras på nämnde plats". Konsekvent med den önskan, som häri genaka öppet uttalas, att i en framtid få förens kyrkogården med parken omkring Ludvika herrgård, är ock, som vi nedan skola se, bruksägarens motstånd mot genomgripande reparationer af kyrkan, då sådant bevisligen var av behovet påkallad, allt i förhoppning att församlingen skulle finna sig nödsakad att flytta kyrkan och kyrkogården från det närmare grannskapet med herrsätet.

Besvär, som anfördes av de nämnde reserventerna, lämnades av Kongl. Maj:t utan avseende, varför kyrkostämman den 16 Juli 1876 utsåg ombud ett hos "Häradsrätten" begära val av expropriationsombud". Jämväl vid detta tillfälle anmälde bruksägaren sin reservation enligt en Inlämnad, så lydande skrift:

"Ludwika Bruksägare, som naturligen med skyldig underdanighet böja sig för Kongl. Maj:ts Hädliga vilja i det neddelade utslaget d. 16 Juni detta år beträffande kyrkogårdstvistan härstädes, få likväl med verklig sorg beklaga det beslut i saken, hvar till Kongl. Maj:t behagat komma och få härmed till förvarande för framtiden och intagande i dagens kyrkostämmoprotokoll förande denna sak såsom Bruks Ägarne bestående Övertygelse uttala att detta beslut är olyckligt och tillkommet rakt i strid med församlingens renna bästa och nytta och tvärt emot hvad Kongl. Maj:t för 21 år sedan bestände, hvarjehnte Bruksägarna äro fullt förvisade att helt snart, kanske inom 10 år, kommer församlingens flertal att äfven beklaga denna utgång af saken, - som vunnits till följde af åstakilliga mindre och ständigtigheter - samt ångra att alla de omkostnader, som härar bliwa en följd, nedläggts på nuvarande till begrafningsplats odugliga jord istället för på de till ändamålet - enligt Kapten B. Atterbom efter Landshöfdingens Embetets förordnande verkställda sakrika undersökning - synnerligen lämpliga jorden ofven smedostäderna i Hammarbacken, der Kongl. Maj:t den 6 Juli 1855 bestände att begrafningsplatsen skulle förläggas.

Ludwika Bruk 16 Juli 1876.

Ludwika Bruksägare
Genom

Carl Edw. Roth

delegare och disponent..

Bruksägaren anförde ock klagen på öfver sockenstämmobeslutet, men återtog detta, då socknemännen den 20 sept. s.å. Lyokades träffa öfverenskommelelse om inköp av området ifråga utan anlåtande av expropriation - "ett efterlängstadt och godt sicut på den länsvärige och sorglige tvisten om kyrkogården." Bland de villkor, under vilka fred sålunda blev slutet, voro: upplåtande av gravplats åt brukspatron Roth och hans familj; i s. enlydande av det upplagna diket på kyrkogårdens förutvarande västra gräns, varvid dock församlingen förbehölls rätt att, ifall framtides blöve nödigt, bereda avlopp för vatten från kyrkogården "till strömmen medelst ^{täck-}redning genom Bruksparken till samma djup som hittintills; " förflyttande av de på kyrkogården befintlige kyrketallarna till plats invid sockenstugan.

Efter drott 15 år var kyrkogårdsträffen åter blifven aktuell, men nu tillmötesgjök bruksägaren utan tvist församlingens önskan om ytterligare utvidgning genom förvärf av honom tillhörige mark, och detta "enuru Indvika Bruksägare förtfärende är af samma åsigt som förr, att begravningsplatsen borde flyttas från kyrkans gränsskap af hellsökäl och för att få ett fridfullare läge mot nu." Det område, som på så sätt ledos till kyrkogården, var enligt såljarrens uppgift fullt 1/2 tunnland täckdikt "trädgårdsjord med planterade ympade finare träd och häck." Gränsade intill förutvarande begravningsplatsens västra och nordvästra sidor, och var lösnsumman 2000 kronor, vilket belopp emellertid av bruksägaren enligt särskilt gåvobrev donerades till församlingen. Även vid detta tillfälle framkommer bruksägarens önskan att förvärfva kyrkogården, då det nämligen stadges, att "när framtides kyrkogården och troligen kyrkan tillika blifflflyttad till annan lämpligare plats nödgifves nu att dåvarande ägare till Indvika Bruk eller dåvarande ägare till jorden omkring nuvarande kyrkan, då så tilldöres

Öfverande värde lösa till sig all församlingens jord
kring kyrkan, när den ej vidare av församlingen i dess
helhet bevaras, så att den ej får skiljas till annat
håll - - ."